

Nr. A84/019

27 maart 1984

DE 'LIGA FÜR VÖLKERFREUNDSCHAFT DER DDR' (II)

Bijgaand rapport is een vervolg op FOCUS nr. A84/015 van 13 maart 1984 over de oprichting van de 'Liga für Völkerfreundschaft' (LfV) en haar propaganda-campagne voor de 'socialistische vredespolitiek' van Oost-duitsland. Deze beschouwing gaat nader in op de LfV als overkoepelende organisatie van vriendschapsverenigingen met het buitenland. Hierbij wordt met name aandacht geschonken aan de leidende organen van de Liga en de ondersteunende en coördinerende rol die deze organisatie speelt bij de vervaardiging en verspreiding van propaganda-materiaal ten behoeve van de bij haar aangesloten vriendschapsverenigingen en -comités.

DE 'LIGA FÜR VÖLKERFREUNDSCHAFT DER DDR' (II)

De LfV als overkoepelende organisatie

De 'Liga für Völkerfreundschaft der DDR' (LfV) is volgens haar statuten een maatschappelijke organisatie met het doel vreedzame en vriendschappelijke betrekkingen van de bevolking van de DDR met andere volkeren tot stand te brengen en te onderhouden. Daarbij zegt zij zich te laten leiden door de beginselen van de menslievendheid, de principes van de vreedzame coëxistentie *) en van de vriendschappelijke samenwerking en solidariteit tussen alle volken.

In de DDR zijn momenteel vijftien op één of meer landen gerichte vriendschapsverenigingen en twintig uitsluitend op bilaterale basis opererende vriendschapscomités **) als lid bij de LfV aangesloten. Als instrumenten van de 'Auslandspropaganda' van de SED zijn deze organisaties belast met de taak de buitenlandse politiek van de Oostduitse regering te ondersteunen door te proberen bij de bevolking van andere landen een 'DDR-vriendelijk' beeld op te roepen. In dit kader wordt in het buitenland een grote hoeveelheid propaganda-materiaal verspreid over het maatschappelijke leven, de cultuur, de economische ontwikkeling en het beleid van de regering in de DDR. Terloops zij opgemerkt, dat de Duits-Sovjetrussische Vriendschapsvereniging, één van de belangrijkste massa-organisaties in Oostduitsland, niet is aangesloten bij de LfV, waaruit eens te meer blijkt dat deze overkoepelende organisatie zich met haar activiteiten vooral op de staten buiten het Oostblok concentreert.

Behalve de vriendschapsverenigingen en -comités ressorteren onder de LfV ook enkele andere verenigingen en instellingen, die zich direct of in-

---

*) Zie over deze term die in 1956 door voor het eerst in een redevoering werd gebruikt FOCUS nr. A84/015 d.d. 13 maart 1984, p. 4.

**) Een van die comités is het Freundschaftskomitee DDR-Niederlande onder leiding van (vice-voorzitter :
; secretaris :).

direct bezighouden met propaganda in het buitenland. Tot deze bijzondere organisaties behoren o.a. de Vereniging voor Culturele Contacten met het Buitenland *), de Duitse Liga voor de Verenigde Naties *), de Vereniging 'Neue Heimat', belast met het onderhouden van relaties met burgers van Duitse origine in het buitenland **), en het 'Komitee des Städte-und Gemeindetages der DDR', dat ervaringen uitwisselt met een groot aantal buitenlandse steden en gemeenten. Een speciale plaats onder de leden van de LfV wordt tenslotte ingenomen door het Solidariteitscomité der DDR, dat bepaalde landen en nationale bevrijdingsbewegingen in de Derde Wereld materieel en moreel ondersteunt. Het comité is voortgekomen uit het Afro-Aziatische Solidariteitscomité der DDR en werkt nauw samen met het sterk door de Sovjet-Unie beïnvloedde secretariaat van de 'Afro-Asian Peoples' Solidarity Organisation' (AAPSO) in Cairo.

De statuten van de LfV bieden haar lidorganisaties weinig of geen reële mogelijkheden om daadwerkelijk invloed uit te oefenen op het functioneren van de overkoepelende organisatie. Daarentegen kan de LfV krachtens haar statuten van die organisaties eisen, dat zij de activiteiten van de Liga steunen. Die zijn bovendien verplicht mee te werken aan de uitvoering van de besluiten, die genomen worden door de ledenvergadering en de 'gekozen' organen van de LfV (presidium en secretariaat). Geheel conform het organisatie-principe van het democratisch centralisme ***) krijgen de door de Liga uitgevaardigde directiever daarmee een absoluut bindend karakter voor de onder haar ressorterende organisaties.

---

*) Zie FOCUS nr. A84/015 d.d. 13 maart 1984, p. 2-3.

**) Deze vereniging verzorgt de uitgave van : 'Neue Heimat, Journal aus der DDR' en 'Fakten und Meinungen (Kurzinformationen aus Zeitungen der DDR)'.

***) Het democratisch centralisme voorziet in een sterk hiërarchisch organisatiepatroon, waarbij de besluiten van de hogere organen zonder mankeren door de lagere organen moeten worden uitgevoerd.

De leiding van de LfV bestaat uit een ledenvergadering, een presidium en een secretariaat. Het hoogste gezag berust formeel bij het eerstgenoemde orgaan, gevormd door vertegenwoordigers van de aangesloten organisaties, dat het presidium 'kiest' voor een periode van twee jaar. In de statuten van de LfV wordt echter bepaald dat de presidenten van de in de DDR bestaande verenigingen en comités voor vriendschappelijke contacten met andere landen, zonder meer deel uitmaken van het presidium. Op papier kunnen voorts andere leidende vertegenwoordigers van de onder de LfV ressorterende organisaties en persoonlijkheden uit het openbare leven die zich voor het ideaal van de 'Völkerfreundschaft' verdienstelijk gemaakt hebben, door de ledenvergadering tot lid van het presidium worden gekozen. In de praktijk komt deze keuzemogelijkheid veelal neer op het met algemene stemmen aanvaarden van kandidaten die met instemming van het presidium en het secretariaat zijn voorgesteld. De ledenvergadering van de LfV komt éénmaal per jaar in Oost-Berlijn bijeen en wordt daarbij in de regel toegesproken door de president en de secretaris-generaal van de overkoepelende organisatie. De vertegenwoordigers van de aangesloten vriendschapsverenigingen -en comités maken doorgaans van deze gelegenheid gebruik om hun ervaringen uit te wisselen en verslag te doen van hun activiteiten. Tijdens de laatste ledenvergadering in mei 1983 werd het slotwoord gevoerd door

, lid van het Politburo en secretaris van het CC/SED, die nog eens het belang van de LfV voor de 'socialistische vredespolitiek' van de Oostduitse regering onderstreepte *).

Het presidium van de LfV wordt in de statuten omschreven als het "kollektive Leitungsorgan" van de Liga, dat de richtlijnen voor de activiteiten vastlegt. In de periode tussen de zittingen van het presidium, die gewoonlijk tweemaal per jaar gehouden worden, leidt het secretariaat in samenspraak met de LfV-president de dagelijkse werkzaamheden van de Liga. Dit 'gekozen' orgaan komt onafhankelijk

---

*) Zie over 'socialistische vredespolitiek' FOCUS nr. A84/015 d.d. 13 maart 1984, p. 6-7.

van de ledenvergadering tot stand en bestaat uit de secretaris-generaal van de LfV en zijn plaatsvervanger, de eerste secretaris van de Liga, een aantal secretarissen van de aangesloten organisaties en andere, door de president van de LfV aangewezen medewerkers. Omdat zij samen niet alleen de besluiten van het presidium uitvoeren, maar ook een belangrijk deel van de beleidsvoorbereidende werkzaamheden verrichten, mag het secretariaat beschouwd worden als het sleutelorgaan van de LfV. De coördinerende en ondersteunende rol die de LfV bij haar oprichting werd toebedacht, heeft inmiddels vooral gestalte gekregen in haar propaganda-activiteiten. De aangesloten vriendschapsverenigingen en comités kunnen hun voorstellen met betrekking tot de vervaardiging van propagandamateriaal indienen bij de hoofdafdeling 'Koördinierung' van de Liga. Door de daaraan ondergeschikte afdelingen 'Bild', 'Publikationen', 'Film und Ton' en 'Ausstellungen' worden deze voorstellen omgezet in opdrachten, die in de DDR worden uitgevoerd. In dit verband maakt de Liga niet alleen gebruik van de diensten van een groot aantal journalisten en grafici, maar onderhoudt zij ook nauwe contacten met de Oostduitse uitgeverijen van tijdschriften, de 'Allgemeiner Deutscher Nachrichtendienst' (ADN), de 'Deutscher Fernsehfunk' (DFF), de 'Deutsche Filmgesellschaft' (DEFA), het 'Institut für Zeitgeschichte' en de voorlichtingsafdelingen van verschillende maatschappelijke organisaties en 'Volkseigene Betriebe' (VEB) in de DDR.

Een groot deel van het gedrukte propaganda-materiaal van de LfV is afkomstig van het 'Grafische Grossbetrieb Völkerfreundschaft' in Dresden. Met de medewerking van dit bedrijf verzorgt de Liga de uitgave van het op de communistische landen gerichte tijdschrift 'DDR in Wort und Bild', dat o.a. in het Duits, Chinees, Pools, Russisch en Tsjechooslovenisch wordt verspreid, evenals de uitgave van het op het Westen gerichte periodiek 'DDR-Revue', dat in het Duits, Engels, Frans, Zweeds, Fins Italiaans en Nederlands verschijnt. Daarnaast stelt de Liga maandelijks een 'Informationsbulletin' samen, dat aan belangrijke nieuwsmedia in het buitenland wordt toegezonden.

Terwille van de verspreiding van het propaganda-materiaal houdt de LfV zelfstandig of in samenwerking met haar leden tentoonstellingen, filmvoorstellingen, lezingen en andere manifestaties in het buitenland.

Daarnaast ondersteunt de Liga de inrichting van cultuur- en informatiecentra, leeswinkels, clubs, scholen en andere instellingen in het buitenland, die informatie over de DDR verstrekken.

De LfV nodigt conform haar statuten ook regelmatig personen of delegaties uit om een bezoek te brengen aan de DDR. Veelal onder begeleiding van medewerkers van de Liga of van één van de bij haar aangesloten vriendschapsverenigingen kunnen de gasten zich dan 'zelfstandig' op de hoogte stellen van de 'verworvenheden' van het socialistisch maatschappij-systeem. Afhankelijk van de politieke of maatschappelijke signatuur van de betreffende persoon of delegatie wordt daarbij vaak de gelegenheid geboden om te spreken met Oostduitse politici of vertegenwoordigers van massa-organisaties als de 'Freier Deutscher Gewerkschaftsbund' (FDGB), de 'Freie Deutsche Jugend' (FDJ), de 'Demokratischer Frauenbund Deutschlands' (DFD) en de 'Deutscher Kulturbund' (DKB). In het kader van haar campagne in dienst van de 'socialistische vredespolitiek' arrangeert de LfV de laatste jaren voor haar buitenlands gasten bovendien ontmoetingen met leden van de 'DDR-Friedensrat', de officiële vredesorganisatie in de DDR, die het standpunt van Oostduitsland ten aanzien van de ontwapeningsvraagstukken vertolkt.

OVERZICHT VAN DE BIJ DE LfV AANGESLOTEN ORGANISATIES

(met vermelding van hun presidenten en de politieke partijen waaruit zij afkomstig zijn).

Freundschaftsgesellschaften :

DDR - Afghanistan (; SED)
DDR - Afrika (; CDU)
DDR - Arabische Länder (; DBD)
DDR - Belgien (; SED)
DDR - Finnland (; DBD)
DDR - Frankreich (; SED)
DDR - Grossbritannien (; LDPD)
DDR - Indien (; SED)
DDR - Italien (; CDU)
DDR - Lateinamerika (; CDU)
DDR - Mexico (; SED)
DDR - Nicaragua (; SED)
DDR - Nordeuropa (; LDPD)
DDR - Südostasien (; CDU)
DDR - USA (; NDPD)

Freundschaftskomitees :

DDR - Ägypten (; SED)
DDR - Äthiopien
DDR - Algerien (; SED)
DDR - Angola
DDR - Australien (; DBD)
DDR - Griechenland (; SED)
DDR - Guinea-Bissau (; SED)

DDR - Irak (; SED)
DDR - Japan (; LDPD)
DDR - VDR Jemen (; SED)
DDR - Kanada (; SED)
DDR - Libyen (; SED)
DDR - Mosambik (; SED)
DDR - Niederlande (; SED)
DDR - Österreich (; SED)
DDR - Komitee für Freundschaft mit dem palastinensischen Volk
(; SED)
DDR - Portugal (; SED)
DDR - Schweiz
DDR - Syrien (; SED)
DDR - Zypern (; NDPD)

Andere organisaties :

Liga für die Vereinten Nationen in der DDR (; SED)
Gesellschaft für kulturelle Verbindungen mit dem Ausland (?)
Gesellschaft 'Neue Heimat' (; SED)
Komitee des Städte-und Gemeindetages der DDR (; SED)
Solidaritätskomitee der DDR (; SED)

Afkortingen :

SED: - Sozialistische Einheitspartei Deutschlands
CDU: - Christlich-Demokratische Union Deutschlands
LDPD:- Liberal-Demokratische Partei Deutschlands
NDPD:- National-Demokratische Partei Deutschlands
DBD :- Demokratische Bauernpartei Deutschlands